

Pla Docent

Mètodes d'Investigació Criminològica

1. Dades descriptives de l'assignatura

- Curs Acadèmic : 2012-2013
- Curs: Primer
- Trimestre: Segon
- Codi de l'assignatura: 22493
- Titulació: Grau en Criminologia
- Nombre de crèdits ECTS: 6
- Hores dedicació estudiant: 150
- Llengua de docència: Català
- Professorat: Àlex Boso i Gaspar (Magistrals i Seminaris)

2. Presentació de l'assignatura

Al assolir els coneixements de l'assignatura, l'estudiant coneixerà, per una banda, com s'obté el coneixement en les ciències socials, els conceptes metodològics bàsics que qualsevol científic social hauria de conèixer i dominar de forma competent; i, per altra, sabrà com ha de realitzar-se un disseny d'investigació que permeti realitzar inferències vàlides en l'àmbit de la investigació criminològica. Per aconseguir aquest propòsit, entre altres coses, els estudiants hauran d'aprendre (1) a formular una pregunta d'investigació científicament rellevant i traduir-la a hipòtesis que es puguin comprovar a la realitat; (2) operacionalitzar aquestes hipòtesis a través de variables i indicadors; (3) saber com pot obtenir les dades que li permetin verificar empíricament les hipòtesis; i (4) escollir el mètode i la tècnica més adequada per a l'anàlisi. Per il·lustrar els arguments s'utilitzaran molts exemples, ja siguin extrets de la bibliografia criminològica existent, o bé elaborats de forma hipotètica.

En l'actual societat de la informació i en un context de creixent utilització de dades quantitatives i qualitatives en tots els àmbits, els aspectes metodològics constitueixen un coneixement transversal bàsic i necessari per a qualsevol disciplina. La incorporació d'aquesta assignatura en el pla d'estudis de Criminologia pretén, doncs, subministrar als estudiants les eines analítiques necessàries per a encarar amb èxit l'aprenentatge de les diferents matèries que s'imparteixen en l'estudi de Grau i per a dotar-los d'una capacitat d'anàlisi i comprensió de la realitat que els serà útil en el decurs de la seva futura carrera professional.

3. Competències a assolir en l'assignatura

Competències generals	Competències específiques
<i>Instrumentals</i> 1. Capacitat d'anàlisi i síntesi 2. Habilitats de gestió, estructuració i classificació de la informació 3. Comunicació oral i escrita 4. Desenvolupament de certes habilitats cognitives: capacitat d'abstracció, argumentació i discussió. <i>Interpersonals</i> 5. Aplicació d'estratègies consensuades de solució d'un cas. 6. Presentació col·lectiva dels resultats d'un treball de grup. <i>Sistèmiques</i> 7. Comprensió i anàlisi d'una situació real. 8. Contextualització de les dades en relació al problema plantejat. 9. Habilitats d'investigació	 1. Comprensió de conceptes bàsics en la recerca. 2. Comprensió d'un text amb informació numèrica i gràfica. 3. Obtenció, utilització i comprensió adequada d'indicadors de la realitat social. 4. Interpretació de resultats obtinguts en una recerca criminològica. 5. identificació dels mètodes i les tècniques d'investigació criminològica

4. Continguts

Bloc I. Conceptes metodològics bàsics

La noció de coneixement i les seves variants: la ciència y el coneixement basat en el sentit comú
Alguns errors del raonament basat en el sentit comú (sobregeneralització, observacions selectives, dissonàncies cognitives, etc.)

Informació i veritat: el joc de la ciència

El sentit dels conceptes i les teories en les ciències socials

La ciència com a un procés deliberació pública

La inferència descriptiva i explicativa

Els conceptes de causació i explicació

L'individualisme metodològic i les explicacions holistes

La criminologia i la seva entitat científica

Bloc II. El procés d'investigació criminològica: objectius, lògica i etapes

Diferència entre investigacions exploratòries, descriptives, explicatives i avaluatives
Investigacions quantitatives i qualitatives: una divisió rellevant?
Estratègies de recerca deductives i inductives
Els estudis transversals i longitudinals
Les etapes de la investigació en les ciències socials

Bloc III. El marc teòric de la recerca

La pregunta d'investigació. Com decidir el tema d'estudi? Quins són els criteris formals que ha de complir una bona pregunta d'investigació?
El paper de les lectures preliminars i les entrevistes exploratòries.
El desenvolupament de la problemàtica de la recerca.
La rellevància teòrica d'una investigació criminològica: revisió de la literatura acadèmica.
Teoria i hipòtesis de recerca.
Les variables i els tipus de variables.

Bloc IV. El disseny empíric de la recerca

Conceptes, operacionalització i mesurament.
Criteris per a avaluar la qualitat del mesurament: fiabilitat i validesa.
El mesurament de la delinqüència
Construcció de tipologies i indicadors compostos.
La unitat d'anàlisi i els casos.
Mètodes i tècniques de recerca criminològica
La selecció i la recollida de dades
Introducció a l'anàlisi de les dades
La presentació i divulgació dels resultats d'una recerca criminològica
Què hem d'evitar? Biaix de selecció, multicolinealitat, problemes d'eficiència, errors de mesura
Solucions als problemes més habituals

Bloc V. Les dades en la recerca criminològica

El paper de les dades en la recerca criminològica

Diferents classificacions de les dades:

- Segons el paper de l'investigador (primàries i secundàries)
- Segons els diferents nivells d'observació (individuals i agregades)
- Segons les fonts de procedència (estadístiques oficials i no oficials; dades de protagonistes de la recerca; dades d'experts; dades d'enquesta; dades documentals)

Principals fonts i bases de dades per a la recerca criminològica a Espanya i Europa

5. Avaluació

La qualificació final serà una combinació d'avaluació continuada (40%) i d'avaluació final (60%). A més, es recomana que l'estudiant realitzi regularment al llarg del curs les activitats d'avaluació formativa que, tot i que no tenen pes en la qualificació final, li permetran conèixer quin és el seu grau d'assoliment de les competències.

Avaluació continuada obligatòria (40%)

- Qualificació de l'exercici individual (10%, individual)
- Participació i qualificació dels informes de pràctiques realitzats en els seminaris (30%, en equip)

L'exercici serà d'aplicació del què s'ha tractat a les sessions plenàries i es farà arribar als estudiants a la meitat del curs. Els alumnes hauran de resoldre'l individualment i lliurar-lo mitjançant l'aula global per a la seva avaluació. D'altra banda, el 30% de l'avaluació continuada es realitzarà a partir dels seminaris que els estudiants seguiran al llarg del curs. La presència dels estudiants en aquests seminaris és obligatòria. No assistir al seminari i no lliurar un treball s'avalua amb zero. Qualsevol absència als seminaris ha d'estar justificada. No fer-ho suposa una reducció de la nota del treball lliurat del 50%. Per tal de qualificar aquesta part de l'assignatura es tindrà en compte, la lectura de

la documentació requerida (si s'escau), la participació en els seminaris i l'elaboració de treballs o informes de pràctiques escrits.

Avaluació formativa optativa, individual (0%).

- Autocorrecció dels exercicis
- Realització dels exercicis de consolidació de cada bloc temàtic
- Autocorrecció dels exercicis de consolidació

Consisteix en la contrastació mitjançant els fulls de solucions que els resultats obtinguts en cada un dels exercicis són correctes. L'alumne ha d'esforçar-se per trobar i comprendre el motiu de l'error en cas de que els propis resultats no coincideixin amb els dels fulls de solucions.

Avaluació final obligatòria individual (60%)

Consistirà en un examen de dues hores que es realitzarà a final de curs i que constarà de dues parts. La primera part, contindrà exercicis curts quina finalitat és avaluar el grau d'assoliment de la major part de les competències específiques de l'assignatura. La segona part consistirà en problemes que requeriran certa iniciativa de l'alumne per a resoldre'ls i permetrà avaluar el grau d'assoliment de les competències generals i, també, d'algunes de les específiques.

Cal treure un mínim de 4 tant en l'avaluació continuada com en l'examen final per tal de superar l'assignatura.

Recuperacions:

D'acord amb les instruccions del degà de dret (de 21 de maig de 2012) s'entén que un estudiant ha participat a les activitats d'aprenentatge i avaluació continuada durant el trimestre quan ha assistit a classe i ha realitzat els exercicis corresponents a *almenys el 50% dels seminaris* i altres activitats a l'aula. D'altra banda, s'entén que un estudiant ha assistit a l'examen final quan el lliura. Només poden participar en el procés de recuperació aquells estudiants que han suspès el conjunt de l'assignatura, i no hi ha possibilitat de participar-hi per pujar nota si la inicialment obtinguda és igual o superior a 5,0.

La recuperació de l'*avaluació continuada* consistirà en l'entrega dels informes de les seminaris i exercicis individuals que l'estudiant no hagi realitzat a temps. Aquests treballs s'entregaran de manera individual i seran avaluats posteriorment pel professor.

La recuperació de l'examen consistirà en un examen que es farà en un dels dos dissabtes habilitats al calendari acadèmic el segon i el tercer trimestre (pel que fa a les assignatures corresponents al primer trimestre i al segon, respectivament), o al llarg del període establert durant el mes de juliol (per a les assignatures corresponents al tercer trimestre).

6. Bibliografia i recursos didàctics

• Bibliografia bàsica

Corbetta, P. (2003) Metodología y técnicas de investigación social. McGraw-Hill.

Roldán, H (2009) Introducción a la investigación criminológica. Granada: Comares.

King, G., R. Keohane y S. Verba. (2000). El diseño de la investigación social. La inferencia científica en la investigación cualitativa. Madrid: Alianza Editorial.

King, R., y E. Wincup (2008) Doing Research on Crime and Justice. Oxford: Oxford University Press.

• Bibliografia complementària

Creswell, J. W. (2002) *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Method Approaches*. Sage Pubns.

Lago, I. (2008) *La lógica de la explicación en ciencias sociales. Una introducción*

metodológica. Madrid: Alianza Editorial.

Nagel, E. (2006) *La estructura de la ciencia. Problemas de la lógica de la investigación científica*. Barcelona: Paidós.

Maxfield, M. y E. Babbie (2000) *Research Methods for Criminal Justice and Criminology*. Belmont: Wadsworth.

- Recursos didàctics

Material docent de l'assignatura ubicat a l'Aula Global:

- Material didàctic, lectures obligatòries i enllaços amb les bases de dades utilitzades en les sessions plenàries
- Llistes d'exercicis de consolidació i les seves corresponents solucions
- Articles de premsa posats com a lectures

7. Metodologia

A l'inici de cada tema, el professor exposa els conceptes i les nocions teòriques de cada unitat didàctica; en un segon moment, els estudiants en treballar pel seu compte, ja sigui individualment resolent una sèrie d'exercicis o bé en grup aplicant els nous coneixements a la resolució d'un cas concret, interioritzen els continguts teòrics i adquireixen els procediments i actituds necessaris per aplicar-los. Finalment, en les sessions de seminari o en les de tutoria, s'acaben de resoldre els dubtes existents i es clarifiquen fonts d'errors.

El treball *presencial* consisteix en sessions plenàries i sessions de seminari.

- Sessions plenàries (tots els alumnes)

En elles el professor responsable de l'assignatura explica els conceptes i les nocions teòriques de cada bloc de contingut, alhora que explica els procediments que l'alumne ha d'aprendre.

- Sessions de seminari (subgrups del 25%)

En aquestes sessions el protagonista és l'alumne que haurà d'assistir-hi havent realitzat amb anterioritat les tasques proposades (normalment lectures). Tenen per objectiu la resolució d'una sèrie de exercicis pràctics, planejats de manera dinàmica en activitats dirigides en petit grup, i el debat amb la resta d'estudiants sobre els resultats obtinguts, la bondat de les solucions aplicades i les possibles alternatives.

El treball *dirigit* (fora de l'aula) consisteix en la resolució de exercicis, en la realització del treball previ a les sessions de seminari.

El treball *autònom* (fora de l'aula) consisteix en l'estudi i la pràctica dels continguts, l'adquisició d'habilitats en el maneig d'un full de càlcul, la contrastació dels resultats dels exercicis individuals i la realització dels exercicis de consolidació.

Normes acadèmiques bàsiques:

Plagiar en un treball fet a casa o copiar en un examen comporta una qualificació de zero i/o l'obertura d'un expedient disciplinari. Està prohibida la utilització de telèfons mòbils en el transcurs de la classe.

Programació d'activitats

<i>Setmana</i>	<i>Activitat a l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>	<i>Activitat fora de l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>
1	1 (gran grup) Presentació del curs. 2 (gran grup) Bloc I. Conceptes metodològics bàsics	Estudi individual
2	1 (gran grup) Bloc I. Conceptes metodològics bàsics 2 (gran grup) Bloc I. Conceptes metodològics bàsics	Estudi individual
3	1 (gran grup) Bloc II. El procés d'investigació criminològica: objectius, lògica i etapes 2 (gran grup) Bloc II. El procés d'investigació criminològica: objectius, lògica i etapes 3 (sem 101) Seminari I 4 (sem 102) Seminari I 5 (sem 103) Seminari I	Estudi individual Lectura i preparació dels materials del seminari
4	1 (gran grup) Bloc III. El marc teòric de la recerca 2 (gran grup) Bloc III. El marc teòric de la recerca 3 (sem 101) Seminari II 4 (sem 102) Seminari II 5 (sem 103) Seminari II	Estudi individual Lectura i preparació dels materials del seminari
5	1 (gran grup) Bloc III. El marc teòric de la recerca 2 (gran grup) Bloc IV. El disseny empíric de la recerca 3 (sem 101) Seminari III 4 (sem 102) Seminari III 5 (sem 103) Seminari III	Estudi individual Lectura i preparació dels materials del seminari
6	1 (gran grup) Bloc IV. El disseny empíric de la recerca 2 (gran grup) Bloc IV. El disseny empíric de la recerca	Estudi individual Exercici individual
7	1 (gran grup) Bloc IV. El disseny empíric de la recerca 2 (sem 101) Seminari IV 3 (sem 102) Seminari IV 4 (sem 103) Seminari IV	Estudi individual Lectura i preparació dels materials del seminari
8	1 (gran grup) Bloc IV. El disseny empíric de la recerca 2 (sem 101) Seminari V 3 (sem 102) Seminari V 4 (sem 103) Seminari V	Estudi individual Lectura i preparació dels materials del seminari
9	1 (gran grup) Bloc V. Les dades en la recerca criminològica	Preparació per a l'examen
10	1 (gran grup) Síntesi i preparació per a l'examen	Preparació per a l'examen